

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyň JUDr. Kateřiny Šimáčkové a JUDr. Milady Tomkové v právní věci žalobce: **V. M.**, zastoupeného JUDr. Květuší Blaškovičovou, advokátkou, se sídlem Pod Vinicemi 2, Plzeň, proti žalovaným: **1) Ministerstvo financí**, se sídlem Letenská 15, Praha 1, **2) Krajský úřad Středočeského kraje**, se sídlem Zborovská 11, Praha 5, **3) statutární město Kladno**, se sídlem nám. Starosty Pavla 44, Kladno, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 29. 1. 2009, č. j. 44 Ca 76/2008 - 40,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovaným **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Dne 30. 3. 2007 uplatnil žalobce (syn R. M. - původního vlastníka zemědělské usedlosti čp. 28 v M. Ž. zemřelého dne 25. 9. 1965) žalobu u Okresního soudu v Rakovníku. Touto žalobou žalobce brojil proti třem rozhodnutím správních orgánů: proti a) výměru místního národního výboru v Mšeckých Žehrovicích ze dne 28. 6. 1950, b) výměru místního národního výboru v Mšeckých Žehrovicích Zn. III.-46-1952 ze dne 30. 9. 1952 a c) výměru Okresního národního výboru v Novém Strašecí Zn. III.-254-1953 ze dne 4. 8. 1953.

Okresní soud řízení usnesením ze dne 28. 4. 2008 zastavil podle § 104b odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, (dále též „o. s. ř.“), s tím, že věc náleží do věcné příslušnosti soudů rozhodujících ve správním soudnictví podle zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále též „s. ř. s.“). Okresní soud současně žalobce poučil, že do jednoho měsíce od právní moci usnesení o zastavení řízení lze podat žalobu u věcně a místně příslušného soudu, tj. u Krajského soudu v Praze. V takovém případě platí, že žaloba byla podána dnem, kdy došla soudu rozhodujícímu v občanském soudním řízení.

Usnesení o zastavení řízení nabylo právní moci dne 30. 5. 2008. Žaloba, kterou žalobce podal ke Krajskému soudu v Praze, byla tomuto soudu doručena dne 3. 6. 2008. Rovněž v tomto podání se žalobce domáhal zrušení shora citovaných správních rozhodnutí. Krajský soud se nejprve zabýval otázkou přípustnosti přezkumu rozhodnutí ad a), b) a c), a to jak z pohledu předchozí úpravy správního soudnictví podle části páté hlavy druhé občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. 12. 2002, tak z pohledu současné právní úpravy správního soudnictví podle soudního řádu správního. Při zjišťování přípustnosti soudního přezkumu těchto rozhodnutí z pohledu původní právní úpravy správního soudnictví vtělené do občanského soudního řádu vycházel krajský soud ze závěrů Vrchního soudu v Praze obsažených v usnesení ze dne 18. 10. 1993, č. j. 6 A 69/93 - 9. V této souvislosti dospěl krajský soud k závěru, že napadená správní rozhodnutí jsou vyloučena ze soudního přezkumu podle části páté hlavy druhé občanského soudního řádu, neboť nabyla právní moci ještě před účinností novely občanského soudního řádu provedené zákonem č. 519/1991 Sb., kterým se mění a doplňuje občanský soudní řád a notářský řád. Dále krajský soud dovodil, že je-li vyloučen přezkum napadených správních rozhodnutí podle právní úpravy správního soudnictví vtělené do občanského soudního řádu, tím spíše se nelze domáhat jejich přezkumu podle stávající právní úpravy obsažené v soudním řádu správním, která se zmíněnou otázkou již ani nezabývá. S ohledem na tyto závěry krajský soud žalobu odmítl jako nepřipustnou podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Proti tomuto usnesení krajského soudu brojil žalobce (stěžovatel) kasační stížností. Ve své kasační stížnosti namítal zejména, že uvedl-li krajský soud v odůvodnění svého rozhodnutí, že stěžovatel dostatečně neprokázal absolutní nesprávnost vydaných výměrů, jedná se o tvrzení soudu, které je nepravdivé a neúplné. Krajský soud se podle stěžovatele vůbec nezabýval otázkou, že šlo od samého počátku o protiprávní postup, neboť vydání výměrů se řídilo „tajným rozkazem č. 27 ze dne 22. října 1951“, podle kterého měla být realizována perzekuce určité skupiny obyvatel se ztrátami na majetku, svobodě a dalšími újmami. Tímto postupem byla popřena ústavou a zákonem zaručená základní práva dotčených osob. Stěžovatel se tedy ve své kasační stížnosti nadále domáhá určení neplatnosti aktů aplikace práva ad a), b) a c), a to od samého počátku.

Dříve než Nejvyšší správní soud přistoupil k věcnému posouzení kasační stížnosti, bylo na něm zhodnotit, zda kasační stížnost splňuje všechny formální náležitosti, které na ni klade soudní řád správní. Dospěl k závěru, že kasační stížnost byla podána včas, napadené rozhodnutí je rozhodnutím, proti kterému lze tento mimořádný opravný prostředek ve smyslu § 102 s. ř. s. podat, a stěžovatel je osobou, která byla účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí vzešlo. Rovněž je řádně zastoupen ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. Kasační stížnost je tedy přípustná.

Důvodnost kasační stížnosti pak Nejvyšší správní soud posoudil v rozsahu kasačních důvodů stěžovatelem uplatněných. Přestože stěžovatel výslovně důvody, které v kasační stížnosti uvádí, nepodřadil pod zákonné důvody pro podání kasační stížnosti zakotvené v § 103 odst. 1 s. ř. s., nemá to vliv na projednatelnost jeho podání. Nejvyšší správní soud již dříve ve svém rozsudku ze dne 8. 1. 2004, č. j. 2 Afs 7/2003 - 50, publikovaném pod č. 161/2004 Sb. NSS uvedl, že „pokud ze znění kasační stížnosti vyplývají důvody seznatelné a podřaditelné pod zákonné kasační důvody, není rozhodující, že stěžovatel své důvody nepodřadí jednotlivým zákonným ustanovením, či tak učíní nepřesně. Pokud je v kasační stížnosti uvedeno, jaké konkrétní vady v řízení či v úsudku se měl soud dopustit a z čeho to stěžovatel dovozuje, kasační stížnost ob stojí“. Nejvyšší správní soud má za to, že stěžovatel uplatňuje kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. (nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu), neboť tvrdí, že se krajský soud při svém rozhodování opomenul posoudit některé stěžejní otázky ve věci, a naopak se zabýval skutečnostmi, které nejsou pro posuzovanou věc relevantní.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení krajského soudu a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Právo domáhat se ochrany svých práv proti rozhodnutí správního orgánu cestou žaloby ve správním soudnictví bylo založeno novelou občanského soudního řádu provedenou zákonem č. 519/1991 Sb. účinnou od 1. 1. 1992. Od 1. 1. 1992 do 31. 12. 2002 tak byla právní úprava správního soudnictví vtělena do části páté hlavy druhé občanského soudního řádu. Podle § 247 odst. 1 o. s. ř., ve znění účinném v uvedeném období, se podle ustanovení části páté hlavy druhé občanského soudního řádu postupovalo v případech, kdy fyzická nebo právnická osoba tvrdila, že byla na svých právech zkrácena rozhodnutím správního orgánu, a žádá, aby soud přezkoumal zákonnost tohoto rozhodnutí. Podle § 244 odst. 3 o. s. ř. se rozhodnutími správních orgánů rozuměla rozhodnutí vydaná jimi ve správním řízení, jakož i další rozhodnutí, která zakládají, mění a ruší oprávnění a povinnosti fyzických nebo právnických osob.

Přechodná ustanovení obsažená v zákoně č. 519/1991 Sb. vylučují z přezkumu podle části páté hlavy druhé občanského soudního řádu, ve znění od 1. 1. 1992 do 31. 12. 2002, správní rozhodnutí, která nabyla právní moci před 1. 1. 1992 (srov. čl. III bod 4 písm. a/ zákona č. 519/1991 Sb.) Na tom nic nezmění ani písmeno b) citovaného ustanovení, které stanoví, že omezení podle čl. III bod 4 písm. a) neplatí, pokud podle předpisů platných před novelou lze žádat o přezkoumání rozhodnutí správního orgánu soudem, když bylo před tím přezkoumáno ve správním odvolacím řízení. Ani zákon č. 55/1947 Sb., o pomoci rolníkům při uskutečňování zemědělského plánu, na základě kterého bylo vydáno správní rozhodnutí ad a), ani zákon č. 138/1948 Sb., o hospodaření s byty, který byl právním podkladem pro vydání rozhodnutí ad b) ani zákon č. 125/1927 Sb., podle kterého postupoval příslušný orgán veřejné správy při vydání rozhodnutí ad c), však možnost podle čl. III bod 4 písm. b) nepřipouští.

Nezbývá tedy než uzavřít, že stěžovatelem napadená správní rozhodnutí byla ze soudního přezkumu podle části páté hlavy druhé občanského soudního řádu vyloučena.

Poté, co došlo ke zrušení části páté občanského soudního řádu nálezem Ústavního soudu České republiky ze dne 27. 6. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 16/99, č. 276/2001 Sb., byla právní úprava správního soudnictví vtělena do soudního řádu správního účinného od 1. 1. 2003. Postup, jakým se lze dovolat ochrany svých veřejných subjektivních práv, do nichž bylo zasaženo rozhodnutím orgánu veřejné správy stanoví od 1. 1. 2003 ustanovení § 65 a násl. s. ř. s. Kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, se může žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti, nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak.

Podmínkou pro postup soudů podle § 65 a násl. s. ř. s. je, že žaloba směřuje proti správnímu rozhodnutí ve věci samé (§ 65 odst. 1 s. ř. s.) a že je podána v zákonné lhůtě a po vyčerpání opravných prostředků, jsou-li zákonem připuštěny. Ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s. stanoví obecnou lhůtu pro podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu jako dvouměsíční, plynoucí ode dne, kdy bylo žalobci předmětné správní rozhodnutí oznámeno doručením písemného vyhotovení, nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zákon jinou lhůtu. Odstavce 2 a 3 § 72 s. ř. s. pak připouštějí možné odchylky od této lhůty, které však nejsou pro zde posuzovanou otázku relevantní. Vzhledem k tomu, že stěžovatel nedostal dvouměsíční lhůtu dané ustanovením § 72 odst. 1 s. ř. s., je třeba zjistit, zda na danou věc nemohou být aplikovatelná některá z přechodných ustanovení soudního řádu správního.

Žalobami podle části páté hlavy druhé občanského soudního řádu se zabývá pouze přechodné ustanovení § 130 s. ř. s. Ocitované ustanovení se však týká výhradně řízení podle části

páté hlavy druhé občanského soudního řádu, v nichž nebylo rozhodnuto do dne nabytí účinnosti soudního řádu správního, tj. do 1. 1. 2003. To však není případ napadených rozhodnutí, neboť žaloba proti nim byla podána až dne 30. 3. 2007.

Nezbývá tedy než uzavřít, že napadená rozhodnutí ad a), b) a c) nelze soudně přezkoumat ani podle právní úpravy správního soudnictví vtělené do soudního řádu právního.

Z uvedeného vyplývá, že ani právní úprava správního soudnictví účinná od 1. 1. 1992, ani ta, která nabyla účinnosti od 1. 1. 2003, nezakotvila možnost domáhat se ochrany svých práv cestou soudního přezkumu správních rozhodnutí vydaných do 31. 12. 1991, a to až na výjimku, kdy správní rozhodnutí nabylo právní moci až po tomto datu. Tato skutečnost však neznamená, že osoby, jejichž práva byla nezákonným rozhodnutím orgánů veřejné správy dotčena, nemají možnost domáhat se jejich opětovného nabytí. Za tímto účelem byl vytvořen systém právních předpisů k odstranění křivd komunistického režimu. Jedná se například o zákon č. 403/1990 Sb., o zmírnění následků některých majetkových křivd, zákon č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, či zákon č. 42/1992 Sb., o úpravě majetkových vztahů a vypořádání majetkových nároků v družstvech. Z preambule citovaných předpisů vyplývá, že zákonodárce si byl vědom nutnosti zachovat kontinuitu právního řádu a právní jistotu vztahů, avšak rovněž, že připustil, že ne veškeré křivdy je možno napravit. Z těchto důvodů vymezil okruhy případů a umožnil domáhat se obnovení stavu před zásahem orgánů veřejné správy cestou nových rozhodnutí o vydání majetku; z důvodu právní jistoty pak stanovil i lhůty pro uplatnění nároku.

Pokud má stěžovatel za to, že mu svědčí vlastnické právo k určitému majetku, které dosud nezaniklo, je tedy na něm, aby se svého nároku domáhal jinými prostředky než žalobou na zrušení správního rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že vzhledem ke shora uvedenému dospěl krajský soud v napadeném rozsudku ke správnému závěru, odmítl-li žalobu stěžovatele podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s., pro nepřipustnost.

Ze všech výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že napadený rozsudek netrpí vadami podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. a kasační stížnost proto v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl jako nedůvodnou.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Pokud jde o procesně úspěšné účastníky řízení - žalované, v jejich případě nebylo prokázáno, že by jim v souvislosti s tímto řízením nějaké náklady vznikly. Nejvyšší správní soud proto v jejich případě rozhodl tak, že se jim právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. ledna 2010

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu